

SWAB en Nederlandse Antibiotica-richtlijnen

Dr. J.M. Prins

Activiteiten SWAB

- Surveillance
 - Resistentie
 - Antibioticagebruik
- Richtlijnen
- Educatie
 - SWAB symposium
- SWAB geaffilieerd onderzoek

Farmacotherapie

Optimaliseren van het antibioticabeleid in Nederland. II. SWAB-richtlijnen voor antimicrobiële therapie bij thuis opgelopen pneumonie en bij nosocomiale pneumonie

M.E.E.VAN KASTEREN, W.J.A.WIJNANDS, E.E.STOBBERINGH, R.JANKNEGT EN J.W.M.VAN DER MEER

Op initiatief van de Vereniging voor Infectieziekten, de Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie en de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers werd in oktober 1996 de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB) opgericht. De doelstelling

Zie ook het artikel op bl. 949.

SAMENVATTING

Funcities van richtlijnen

- Hulpmiddel bij handhaven en verbeteren van kwaliteit van zorg
- Bron van wetenschappelijke informatie en kennis

EBRO overleg CBO juni 2003

Problemen bij richtlijnen

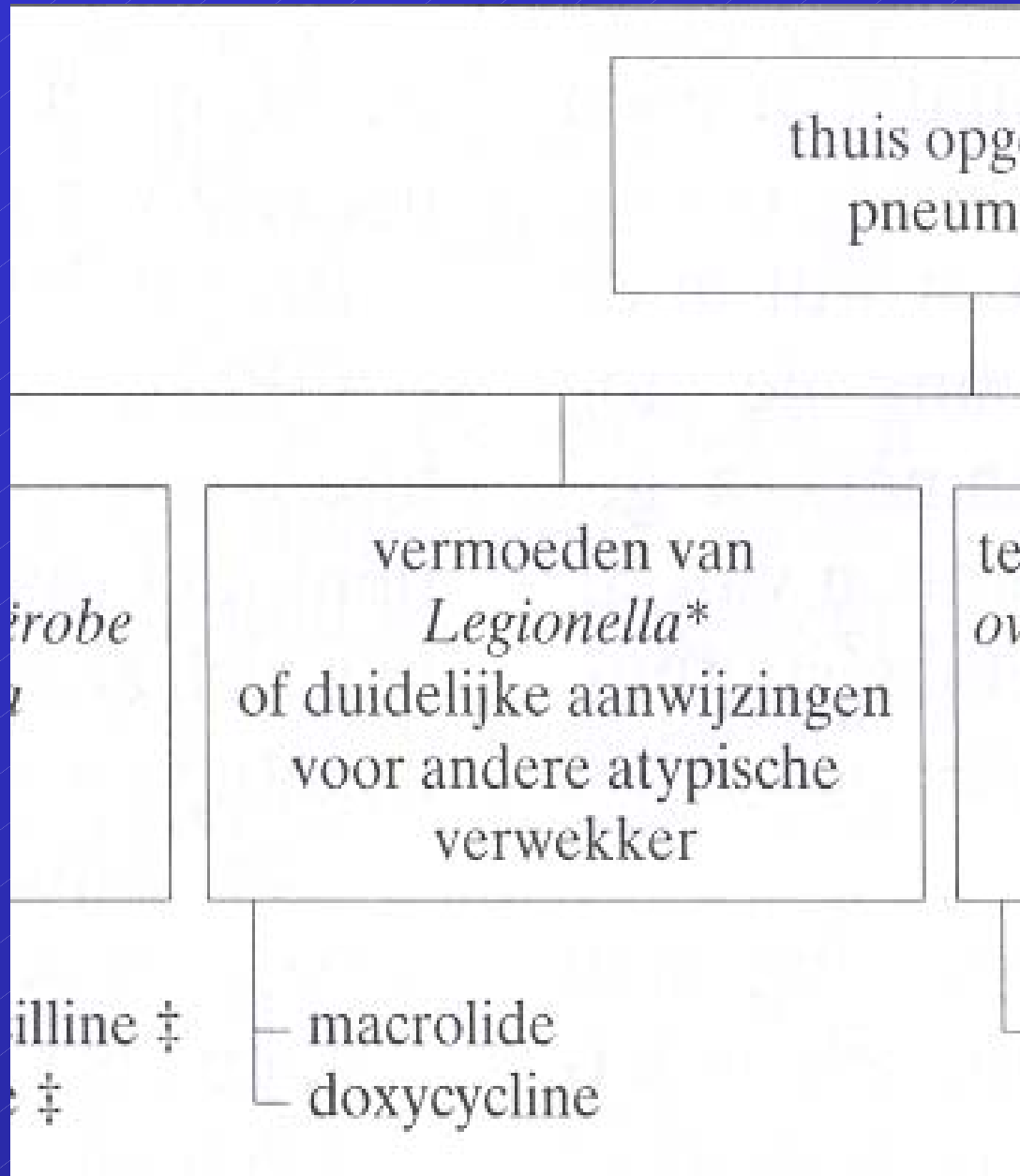
- geen samenhangende organisatie
- variatie in richtlijnen
- toenemende kwaliteitseisen
- onvoldoende bewijs voor betere of efficiëntere patiëntenzorg

Problemen bij richtlijnen

- geen samenhangende organisatie
 - SWAB, NHG, NVALT
- variatie in richtlijnen
- toenemende kwaliteitseisen
- onvoldoende bewijs voor betere of efficiëntere patiëntenzorg

Problemen bij richtlijnen

- geen samenhangende organisatie
- variatie in richtlijnen
- toenemende kwaliteitseisen
- onvoldoende bewijs voor betere of efficiëntere patiëntenzorg

Verwekker te herkennen?

TABLE 6. Comparison of clinical symptoms by major etiologies

	Pneumococcus (%)	<i>H. influenzae</i> (%)	<i>Legionella</i> spp. (%)	<i>C. pneumoniae</i> (%)
Shortness of breath	67	66	50	60
Cough	94	100	79	76
Chest pain	46	33	14	32
Sputum production	74	87	75	62
Hemoptysis	17	8	13	20
Chills	58	35	42	53
Diarrhea	4	5	21	20
Abdominal pain	4	16	17	0
Vomiting	15	11	9	5
Headache	12	6	17	17
Viral prodrome	27	39	29	37

TABLE 7. Comparison of physical signs by major etiologies

	Pneumococcus (%)	<i>H. influenzae</i> (%)	<i>Legionella</i> spp. (%)	<i>C. pneumoniae</i> (%)
Temperature $\geq 40^{\circ}\text{C}$	6	5	21	5
Mental changes	15	13	22	38
Hypotension	11	18	17	18
Consolidation	35	21	33	32

Goede richtlijnprogramma's

EBRO overleg CBO juni 2003

- systematisch literatuuronderzoek
- 'evidence' én consensus van belang
- patiënten betrekken
- meerdere invoeringsstrategieën
- aandacht voor herziening en evaluatie
- behoefte aan samenwerking

AGREE

**INSTRUMENT VOOR
BEOORDELING VAN RICHTLIJNEN**

The AGREE Collaboration

September 2001

AGREE Instrument

✓ **23 items**

✓ **4-punts-
schaal**

**Algemeen
oordeel**

Handleiding

Zes Domeinen

1. Onderwerp en doel (3)
2. Betrokkenheid belanghebbenden (4)
3. Methodologie (7)
4. Helderheid en presentatie (4)
5. Toepassing (3)
6. Onafhankelijkheid opstellers (2)

Kwaliteit Nederlandse richtlijnen

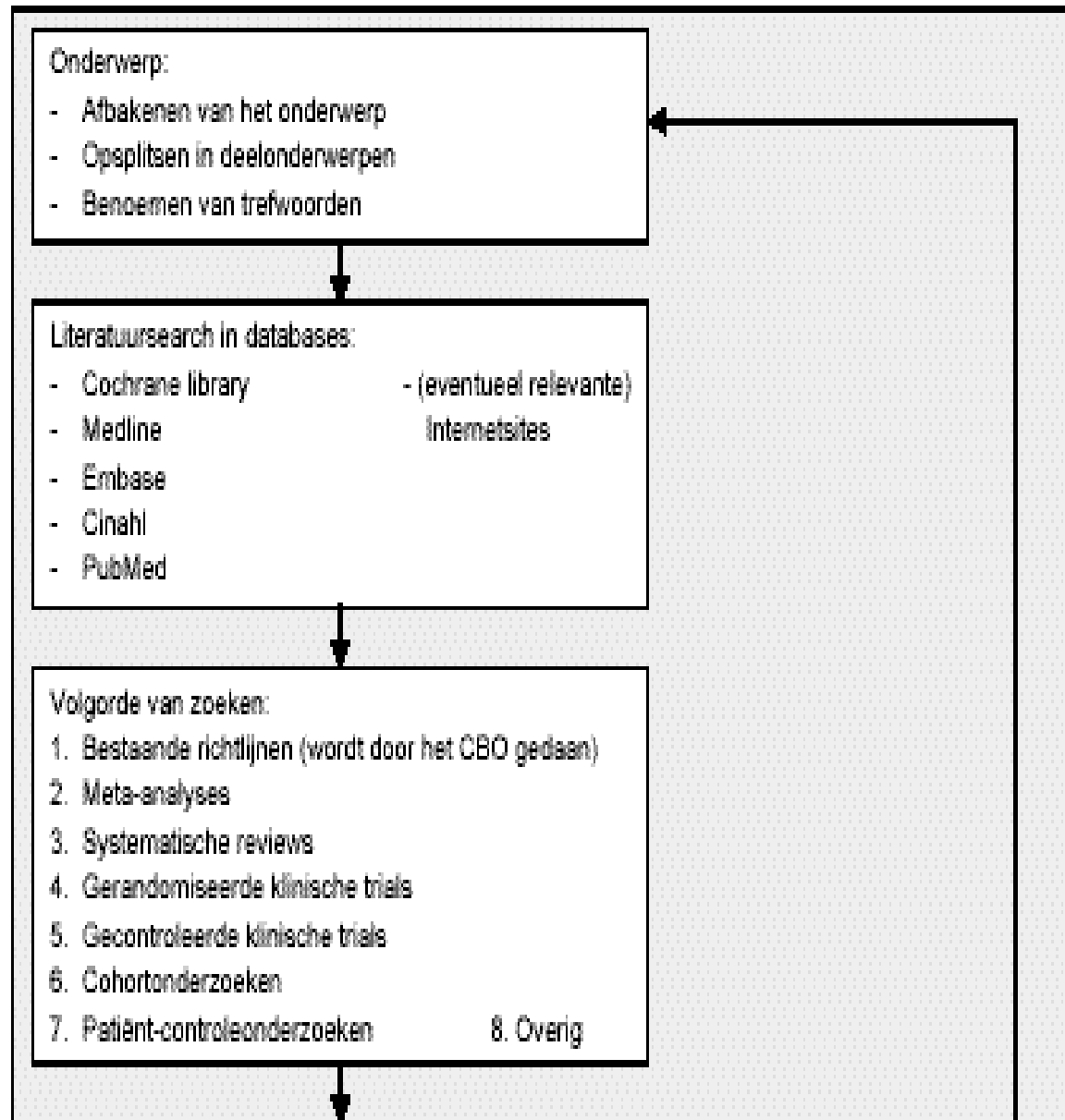
	NHG- Standaard Cholesterol	CBO- richtlijn Cholesterol	Gemiddelde alle richtlijnen
1. Onderwerp en doel	97%	81%	66%
2. Betrokkenheid belanghebbenden	42%	44%	34%
3. Methodologie	52%	63%	37%
4. Helderheid en presentatie	90%	75%	57%
5. Toepassing	69%	61%	31%
6. Onafhankelijkheid opstellers	50%	42%	48%

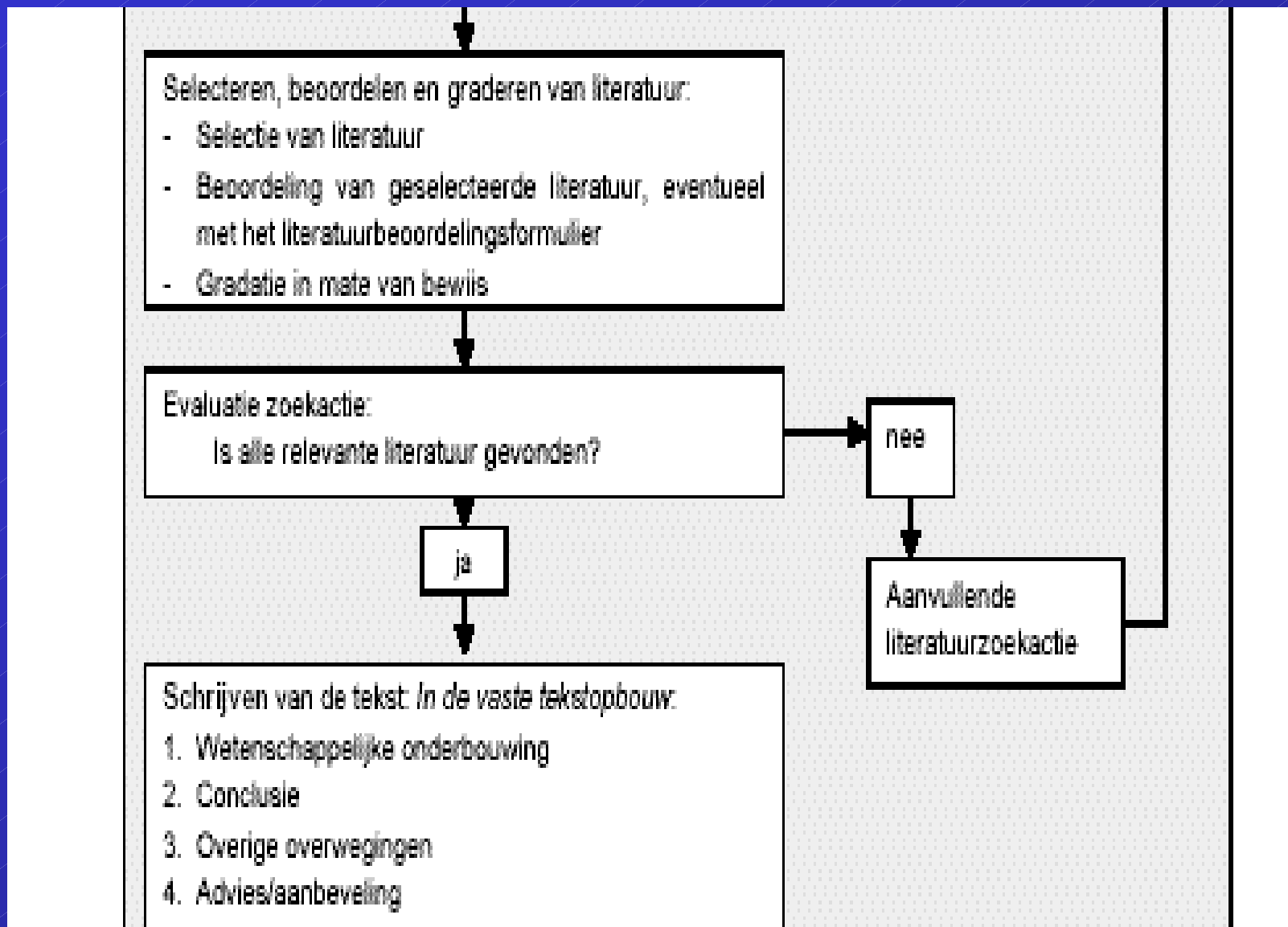
Goede richtlijnprogramma's

- systematisch literatuuronderzoek
- 'evidence' én consensus van belang
- patiënten betrekken
- meerdere invoeringsstrategieën
- aandacht voor herziening en evaluatie
- behoefte aan samenwerking

EBRO overleg CBO juni 2003

Schema 2: Zoeken, selecteren, beoordelen en graderen van literatuur

Voor artikelen betreffende: interventie (preventie of therapie)

- A1 systemische reviews die tenminste enkele onderzoeken van A2-niveau betreffen, waarbij de resultaten van afzonderlijke onderzoeken consistent zijn
- A2 gerandomiseerd vergelijkend klinisch onderzoek van goede kwaliteit (gerandomiseerde, dubbelblind gecontroleerde trials) van voldoende omvang en consistentie;
- B gerandomiseerde klinische trials van matige kwaliteit of onvoldoende omvang of ander vergelijkend onderzoek (niet-gerandomiseerd, vergelijkend cohortonderzoek, patiënt-controle-onderzoek);
- C niet-vergelijkend onderzoek;
- D mening van deskundigen, bijvoorbeeld de werkgroepleden.

Niveau van bewijs van de daarop gebaseerde conclusies

- 1 1 systematische review (A1) of tenminste 2 onafhankelijk van elkaar uitgevoerde onderzoeken van niveau A1 of A2
- 2 tenminste 2 onafhankelijk van elkaar uitgevoerde onderzoeken van niveau B
- 3 1 onderzoek van niveau A2 of B of onderzoek van niveau C

CONCLUSIE

Niveau 1 Het is aangetoond dat personen met een SOA een verhoogde kans hebben op een HIV-infectie en op transmissie van de HIV-infectie.

A1 *Fleming 1999²*

A2 *Perez 1998³ ; Gilson 1997³*

B *Hock van den 1998⁴*

CONCLUSIE

Niveau 3 De werkgroep is van mening dat zowel uit het oogpunt van de patiënt als voor het voorkomen van secundaire infecties het zinvol is een HIV-infectie zo vroeg mogelijk op te sporen.

C *Postma 1999⁶ ; Holtgrave 1998⁷*

Overige overwegingen

Voorlopig onderzoek naar de kosteneffectiviteit van HIV-screening van bezoekers van SOA-klinieken in Amsterdam gaf als resultaat dat deze interventie potentieel kostenbesparend is.⁵

Aanbeveling 28

De werkgroep is van mening dat een HIV-test moet worden aanbevolen bij bezoekers van een SOA-poli. Of een HIV-test moet worden aanbevolen bij SOA-patiënten in een andere setting is nog onduidelijk, maar deze kan afhankelijk van het risicogedrag wel ter sprake worden gebracht.

Overige overwegingen

Nederlandse epidemiologie
Nederlandse resistentiecijfers

SWAB Concept-richtlijn Acute Infectieuze Diarree (2004)

J.C. Bos, C. Schultz, C.M.J. Vandenbroucke-
Grauls, P. Speelman en J.M. Prins

Verwekkers AID

Campylobacter	10.4 / 0.5
Salmonella	3.9 / 0.2
Shigella	0.1 / 0.0
Yersinia	0.7 / 1.1
STEC O157	0.5 / 0.6
Virale verwekkers	16.5 / 4.8
Parasitaire verwekkers	8.6 / 4.4

Resistentiecijfers Campylobacter

Streeklab met dekking van 0,66 miljoen inwoners

	norfloxacin			ciprofloxacin			ofloxacin			nor/cip/ofl			erythromycin		
	R	tests	%	R	tests	%	R	tests	%	R	tests	%	R	tests	%
Tot	73	425	17,2	184	556	33,1	399	2021	19,7	656	3002	21,9	21	2987	0,7
1993	56	363	15,4	1	1					57	364	15,7	3	364	0,8
1994	17	62	27,4	0	1		27	258	10,5	44	321	13,7	0	318	0,0
1995							66	329	20,1	66	329	20,1	3	326	0,9
1996							72	335	21,5	72	335	21,5	4	334	1,2
1997				1	2		85	335	25,4	86	337	25,5	0	334	0,0
1998				1	1		56	318	17,6	57	319	17,9	2	317	0,6
1999				1	1		64	294	21,8	65	295	22,0	3	294	1,0
2000				43	133	32,3	29	152	19,1	72	285	25,3	3	284	1,1
2001				68	221	30,8				68	221	30,8	3	221	1,4
2002				69	196	35,2				69	196	35,2	0	195	0,0

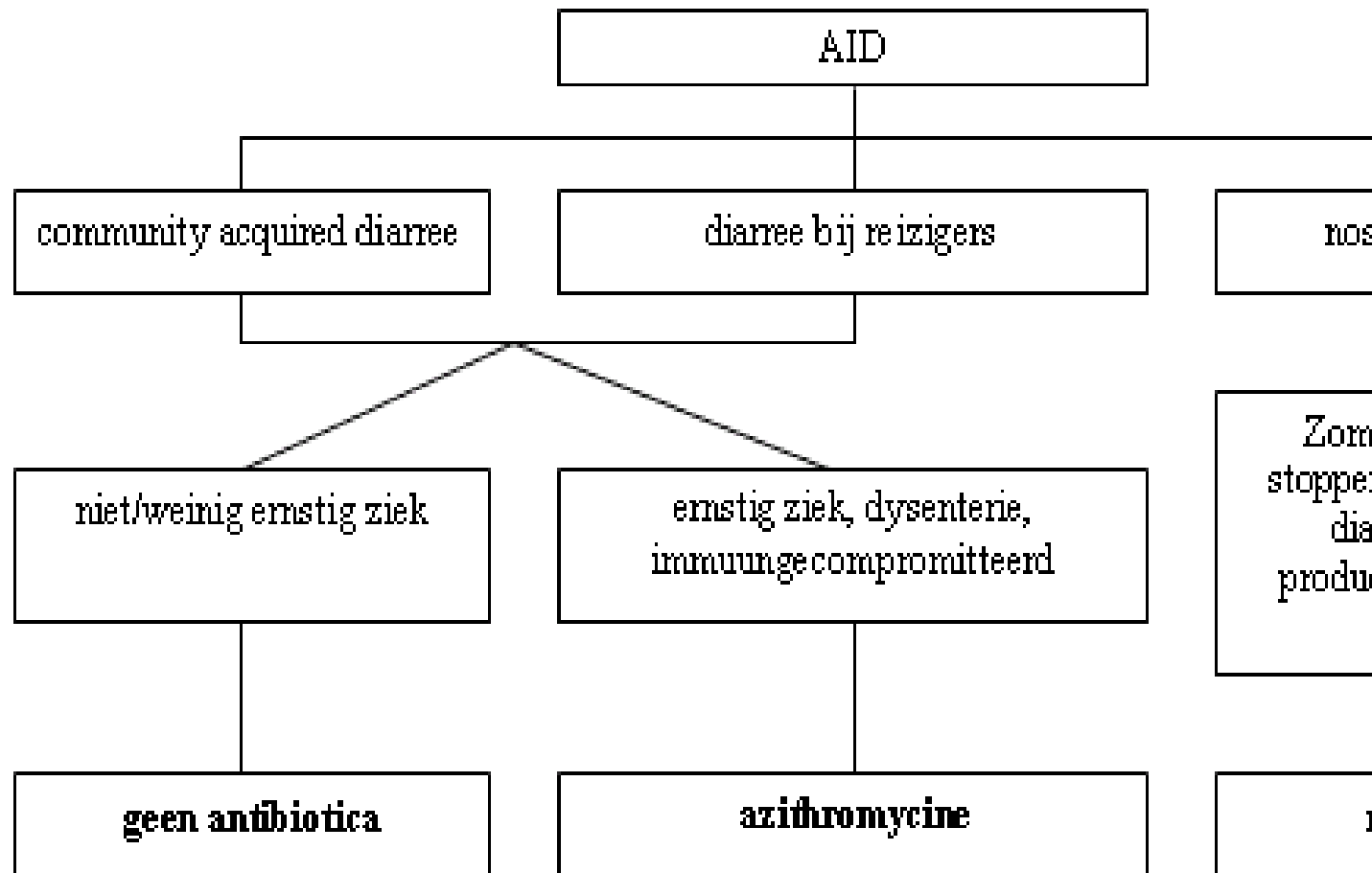
Alle streeklabs in het **CaSa-project** (ruim 60% dekking van 16,2 miljoen Nederlanders)

984 3056 32,2

62 2779 2,2

Tabel 2. Resistentie (R) *Campylobacter* humaan RI VM.

Fig. 2. Empirische therapie bij acute infectieuze diarree (AID).

Goede richtlijnprogramma's

- systematisch literatuuronderzoek
- 'evidence' én consensus van belang
- patiënten betrekken
- meerdere invoeringsstrategieën
- aandacht voor herziening en evaluatie
- behoefte aan samenwerking

EBRO overleg CBO juni 2003

Doelgroep

- Voorschrijvers
 - samen met relevante beroepsverenigingen (NHG!)
 - vroegtijdig inspraak
- Antibiotica-commissies ziekenhuizen

Welkom bij
EditLine, de
richtlijn
ontwikkeling van
MedLab
U bent nog niet
ingelogd

Uw richtlijnen

De volgende richtlijnen zijn aan u voorgelegd:

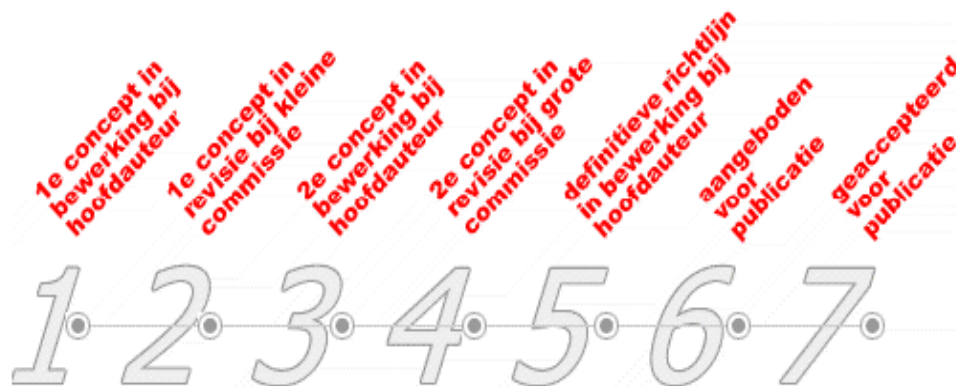
Acute infectieuze diarree

In stadium: 1 2 3 4 5 6 7

CAP review

In stadium: 1 2 3 4 5 6 7

Een uitleg van de verscheidene fasen:

Navigatie

Richtlijn:

- Zonder commentaar
- Met beperkt commentaar
- Met volledig commentaar

- Auteurs
- Bijdragen
- Bestandenbank
- Literatuur
- Uw overige richtlijnen

- Archief (voor hoofdauteur)
- Instellingen (voor hoofdauteur)

Laboratoriumdiagnostiek van aandoeningen door Bacillus anthracis

Auteurs

J.E. Degener en M.F. Peeters

Er bestaat een reële dreiging voor humane besmetting door Bacillus (B) anthracis. De Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft ons middels een schrijven door de inspecteur-generaal prof.dr. J.H. Kingma op 11 oktober 2001 gevraagd "extra alert te zijn op het herkennen van bijzondere infectieziekten of clusters van bekende infectieziekten". Het outbreak management team (OMT)-bioterrorisme, bijeen op 18 oktober jl., heeft besloten de arts-microbioloog van Nederland eveneens te benaderen met een dergelijk verzoek en hun daarbij tevens wat vakinhoudelijke informatie te verschaffen met betrekking tot de laboratoriumdiagnostiek van aandoening door B. anthracis. Binnen het OMT bestaat de opvatting dat arts-microbioloog in hun laboratoria voorlopig niet iedere Grampositieve aërobe sporenvormer zonder meer kunnen beschouwen als een contaminant, maar dat nadere determinatie ervan zinvol kan zijn (laboratory preparedness) Onderzoek van niet-humaan materiaal (waaronder poeders e.d.) kan het best direct uitbesteed worden aan ID-Lelystad.

Klinische verschijningsvormen van anthrax

Na een incubatietijd van 1-7 dagen (kan uitlopen tot 60 dagen) kan anthrax zich uiten in 3 verschijningsvormen

- cutane anthrax
- respiratoire anthrax

Berichten

Berichten van de hoofdauteur:

26 mei '03
Hierbij test ik de nieuwe mailagent
Lees meer...

19 oktober '02
Doel van deze richtlijn
Lees meer...

Deze richtlijn bevindt zich in stadium

Klik [hier](#) voor informatie over stadia.

Goede richtlijnprogramma's

- systematisch literatuuronderzoek
- 'evidence' én consensus van belang
- patiënten betrekken
- meerdere invoeringsstrategieën
- aandacht voor herziening en evaluatie
- behoefte aan samenwerking

EBRO overleg CBO juni 2003

Goede richtlijnprogramma's

- systematisch literatuuronderzoek
- 'evidence' én consensus van belang
- patiënten betrekken
- meerdere invoeringsstrategieën
- aandacht voor herziening en evaluatie
- behoefte aan samenwerking

EBRO overleg CBO juni 2003

Plannen nabije toekomst

N.a.v. enquête Antibiotica-commissies:
(2003):

- Behoefte aan antibiotica-”raamwerk”, m.n. voor Nederlandse situatie
- vgl. Blauwdruk Kindergeneeskunde
- Goed toegankelijk

- Geen landelijk uniform beleid, wel gefundeerde adviezen over veelvoorkomende vragen
- Bestaande SWAB richtlijnen, invullen witte vlekken
- Dosering bij nierinsufficiëntie, spiegelmonitoring etc
- In overleg met antibioticacommissies: najaar 2004
- Voor dit plan steun VWS

Stichting Werkgroep Antibiotica Beleid - SWAB - Informatie voor professionals - Microsoft Internet Explorer

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Vorige Volgende Stoppen Vernieuwen Start Zoeken Favorieten Geschiedenis E-mail Afdrukken Bewerken Real.com

Adres http://www.swab.nl/fr_professional.htm Ga naar Koppelingen »

SWAB STICHTING WERKGROEP ANTIBIOTICABELEID

bent u consument/patiënt | ben je junior | bent u professional | bent u onderzoeker | are you a foreign visitor

- home
- de swab
- algemeen
- surveillance
- richtlijnen
 - swab richtlijnen
 - wip
 - cbo richtlijnen
 - overige
- scholing
- agenda
- links
- overig
- e-mail
- zoeken

Richtlijnen

De SWAB formuleert landelijke richtlijnen voor antibioticagebruik die dienen als basis bij het opstellen van locale en regionale antibiotica formularia. Zij zijn gericht op de volwassen patiënt. Deze richtlijnen worden in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde gepubliceerd en zijn in die zelfde vorm als [pdf file](#) hier op deze website te vinden. Verder kan middels de opties in de linker kantlijn richtlijnen van de WIP, CBO en andere organisaties geraadpleegd worden.

[Terug naar de vorige pagina](#)

Deze pagina is het laatst bijgewerkt op: 14 oktober 03

© Stichting Werkgroep Antibioticabeleid 2003

Internet

